

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok 2 zl. — kr.
Na pol roka 1 > — >
Na štvrt roka — > 60 >

Jednotlivé číslo 4 kr.

Spisujú a vydávajú:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI
a **GERHARD NÉMETH.**

Hlavný spolupracovník:

FRANTIŠ BLESZKÁNY.

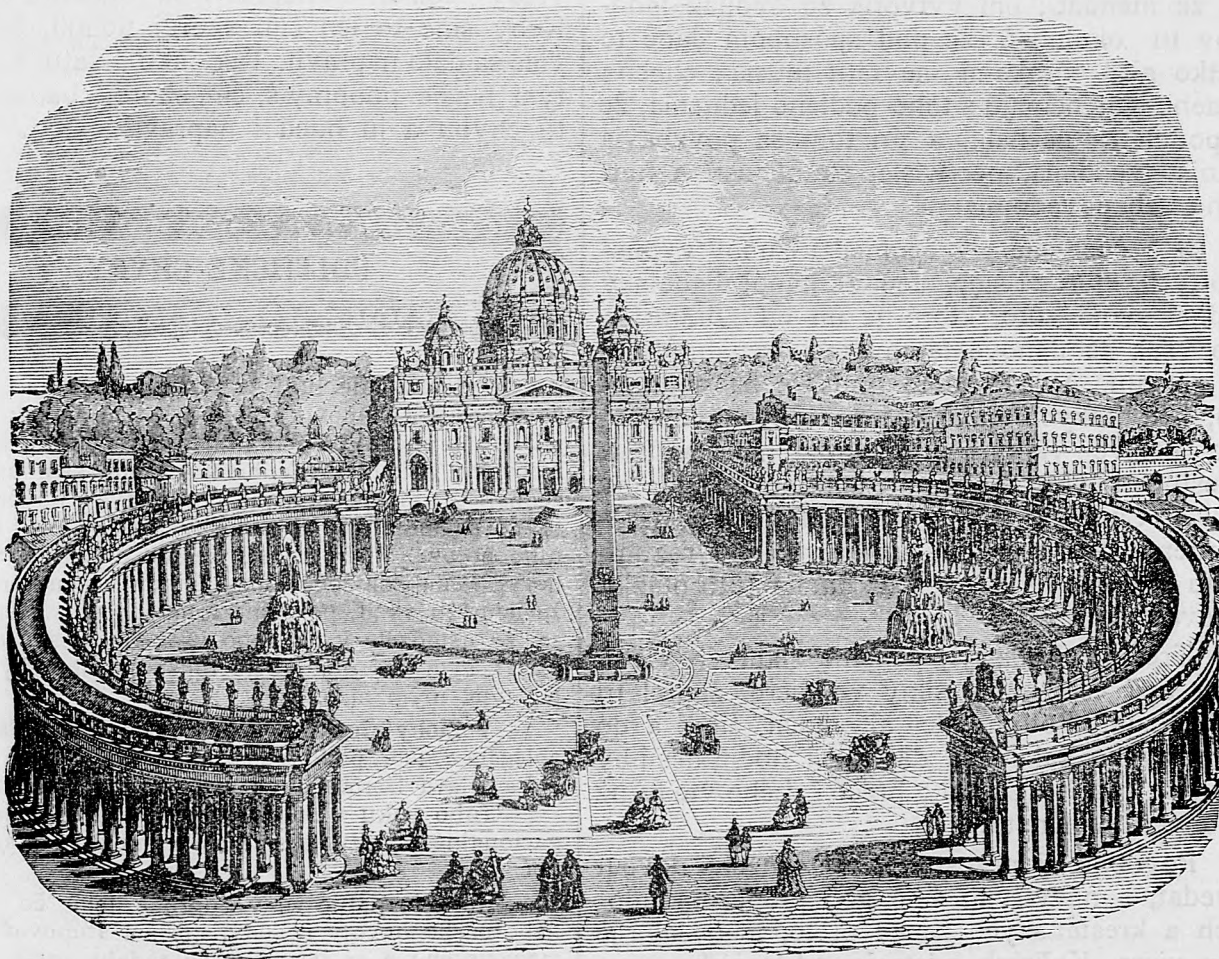
Redakcia a vydavateľstvo: v Budapešti
VIII. ker., Práter-úlica 44.

sem sa majú posielať predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Naše chyby.

Celý svet kresťanský sa ponosuje v Uhorsku, že je zle, že kolesá na zadok sa krutia z ohľadu blahobytu, že dnes-zajtra nebude hodno

malo delať, aby lepšie bolo, od sebeckosti ale k v vôli obecnému dobrému nic nechcú činiť. Títo poslednejší sú zlostní a pokazení du-

Veľchrám sv. Petra v Ríme.

ani na svet sa narodí, atď; lenže málo je takých, ktorí by skúmali aj príčiny týchto vecí; a mnoho je takých, ktorí aj vedia, čo by sa

chom svobodnomyselným, a preto ích sa netýču moje riadky. Ja teraz teda len pri nevedúcich píšem, aby sa im oči otvorily, a tak si pomá-

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a sebe budúcnosť zabezpečiť.

hať mohli. Prvá chyba naša je, že my kresťania, aspoň mnohí z nás až veľmi dôverujeme židom. Koľkí sú so židom lepšie, ako so svojim duchovným; viac si vážia toho, kto im podáva zuzku s pálením, nežli toho, kto im poskytuje prostriedky milosti Božej; koľkí väčšiu dôveru cítia pri sklienke, ako pri svedelnicí, aspoň k tejto zriedkavejšie chodia. Žid od takých sa všetko dozvie, čo radí, čo káže kňaz svojim veriacim. To je chyba, a síce náramná chyba, ktorá hrozne podkopáva stav a položenie kresťanstva. Samí tí k židom uprimní lahtikári rúbu strom pod sebou; lenže sú slepí, oni to nevidia.

Druhá chyba nášho ľudu je lakomstvo a ožralstvo. Pri voľbách sa neráz aj tí najbohatší ulakomia na 10—100 zl., a si nepomyslia, že ten ablegát to nedá veru zo svojho vačku; a bol by veru aj blázon zo svojho vačku toľko dať za mandát; oni vytvoria zo svojick modzgov tú okolnosť, že pod spôsobom dane to všetko aj s úrokami navrátiť musia; chosňa časného teda nemajú z toho podlého jednanja, že sa podplatí nechali, a pri tom sa povzbavia pokoja svedomia, neodvislej statočnosti a ľudského seba povedomia.

O a čože mám z pomedzi zubov vypustiť o tých, ktorí za slopanicu, za nápoj diabolský predajú svoje vôto, ktoré je im tak drahé je, lebo však za daňové farchy inej vynahrady aj tak nemajú. A jako je to hnusno, ba nehanebno, keď takých jako prasa spitých voličov, jako neživé války, plné vozy natrepú a k smiestnosti volebnej pod ochranou žandárov vezú?! Čomu je taký volič podobnejší, nerozumnému zveru, neživému drevu, alebo rozumnému človeku?! Nech sám dá na túto otázku odpoveď.

Tretia, chyba je, že sme slabí vo viere. Peter keď ešte nebol silný vo viere, zaprel tri krát Krista. Potom ale aj mučiť, šibať a do smradlavého žalára sa dal radši hodiť, nežli by bol ešte raz ho zaprel; prečo? Lebo vtedy už tuho veril v Kristu.

Podobne aj my sme si preto nedali dovčuľ povedať, a nevytrvali sme pod práporom ľudových a kresťanských zásad preto, lebo slabá je naša viera. Koľkých odstraší od lepšieho presvedčenia výhražka liberálneho veľkomožného, dlžoba u žida, výhľad na dajaký úrad. O tí prví kresťania ani na svoj vlastný život nehľadeli, keď ich presvedčenie kresťanské bolo v otázke. Keby sme my pevní kresťania boli, spolu by sme i statoční občania a nepodplatiteľní voličia boli. Česť tým výborným príkladom nitrianskym a stupavským, ktorých už teraz si vysoko vážime a dľa možnosti velebíme, ktorých ale doista

i Boh povýši jednú za to, že tak veru vytrváli pri zásadách kresťanských.

Konečne spomenúť musím i to, že kresťania — jakby ich sám zlý duch rozkoľoval, nechcú spolu držať. Žid len u žida kupuje, keď není k inému prinútený; prečo by i kresťan to nemol robiť; prečo by musel kresťan svoje krvopotné mozole do židovských vačkov pratať, keď tie už i tak sú až preplnené?! Žid si neide ku kresťanovi vypožičať; a kresťan prečo by mal ísť k židovi; čo človek pokrstený není spoľahlivejší, nežli človek obrezaný? Však tento neraz tak vysoké úrocky ľahá, že tam ten ani polovicu z toho nepríjme čistým svedomím.

Položme si len na srdco ruku, a celkom uprimne uznajme, že dovčuľ v jednom, abo i vo viac ohľadoch sme chybní boli; a keď to uznáme, to je už veľké víťazstvo a zisk pre nás, lebo vtedy doista i napraviť sa budeme usilovať. Keby sme to len čím skorej učinili, lebo tým viac sa dalo napraviť. Tak jako i šatu natrhnutú tým ľahšie popravíš, čím skorej zbadaš na nej tú chybu a ju hneď i napraviš. J. Jedla.

POLITICKÉ CHÝRY.

Vytriezvenie ľudí sa s dňa na deň viac rozširuje, že tie bezbožné novoty predsa len sú nie tak výborné, jako to z počiatku liberálni hazafici vytrúbovali. Jedon židovský fiškál, dr. Vilhelm Vážoni sám uznáva, že zednári žiadne požehnanie necítia tých novôt, ako len to, že sa môžu po občiansky páriť. A veď tento tak tuho bojoval tiež za ne, že mu div plúcové mechy nevypovedaly službu. Tým ale, ktorý sa mu ponosovali, že nemôžu vyžiť, pomešne toto odpísal: Neponosujte sa, že nemôžete vyžiť, lebo však občiansky sa môžete páriť! Tym vás obdaril liberalismus uhorský!! Veru len tým, iným ničím!

V Zichyfaluskom volebnom okrese bola voľba na ablegáta 8. febr. pod predsedama grófa Eugena Karáčoni a Ladislava Derfánfalvy; vyvolený je Pavel Daniel.

Toho roku v Judapešti sa budú vydržiavať delegacionálne porady, a síce asi v prostred mája sa započnú.

Herskie panie sú v Šoprone, lebo čo tie proti-náboženské novoty nastaly, nechcú stupovať do stavu manželského a sa usniesly, že zadajú prosbu, aby sa na sneme tie nové zákony premenily, a zas ten dobrý starý poriadok nastal.

Volebné právo zas prišlo do reči v snemovni, lebo 12 prosieb bolo predostreno v sobotu, aby viac, ľudí bolo účastných tohoto práva, ktorého základom by mala byť nižšia daň, nežli do terajšku. My sme už vopred vedeli o tom, že vláda nehabne do toho, lebo v tom páde by ešte viac musela platiť pri voľbách, keď z presvedčenia ju veľmi málo voličov podporuje.

Márne sa radili toľko dni v našom hlavnom mesťe ministri rakúski s uhorskými, k vyrovnaniu nemohli

doist; rakúski ministri toľko žiadali od Uhorska na spoločné útraty, že sa neopovážili k tomu privoliť uhorskí ministri; a preto vraj ešte dva roky to tak má byť, ako dovčul. Ten Bánffy má predsa len za svojíma neškodnými ušama dačo, keď to on tak vymuroval, aby pri budúcich voľbách ľavičiaci ho nemohli z tejto príčiny napádať. Po voľbách, si myslí, môžem trochu popustiť.

Ferdinand, bulharský panovník odpadol od statočnosti, lebo navzdor danému slovu privoliť, aby syn jeho opustil Cirkev Krista a sa uvrhol do blúdu staroverského, mysliac si, že tak si získa dobroprajnosť ruského cára, ktorý ho potom uzná za kráľa Bulharska. Jeho manželka tak je urazená vo svojom náboženskom presvedčení, že už odcestovala do cudzozemska, aby nebola svedkom žalostiplnej udalosti, ktorá začiernila dušu i dobré meno Koburgského Ferdinanda, jej manžela. Sám cár bude krstným otcom toho dieťaťa. Smutná je to vec, že ešte i u takých ľudí zvíťazí vysokomyseľnosť a pýcha nad presvedčením a svedomím.

Spolahľivosť liberálcov vysvitá z pádu hl. župana J. Mikloša, ktorý zo železníc chcel zbohatnúť. Teraz zas B. Švastič tiež jedon z hlavných županov musel zaľakovať, lebo je až po šticu v dlžobe. Aj podžupan mošonský nemal v poriadku pokladnicu stoličnú, a preto si tiež musel pýtať lauppas. Henten rečeny hl. slúžny v brassovskej stolici tiež sa nezachoval, jak sa patrí, pri assentirkach. Správca obrázne krajinskej, Karol Pulsky sa zbláznil, lebo od štátu dostal 500 tisíc zl., aby nakúpil umeleckých obrazov pre muzeum, a teraz nevedel účty preukázať, že tie peniaze naozaj vydal na menovaný cieľ. Dľa viedenských novín „Presse“ najbližšie bude napadnutý a obmaľovaný hl. župan br. M. Fiáth. Medzi peknými mravy bude sláviť svobodnomyseľnosť millenimu.

Čo sa má robiť po stolicách v záujme ľudovej strany.

Cirkevno politické novoty rýchlo otvorily ľudovú stranu; tak rýchlo vyvinula sa táto strana jako ten vavrín pred stánkom proroka Jonáša v Nínive; a Uhorsko na raz zbadaio, že celkom ľudovým sa stalo.

Keď pozremo na ľudovú stranu, potecha v lepšiu budúcnosť nám srdco naplňuje. Skoro človek by sa nazdával, že sa skok stal v prírode, keď by sme nevedeli, že základ tohoto rýchleho vzrastu ľudovej strany skrýva sa v jej zásadách. Ešte ani rok neni stará, a už je po celej krajine rozšírená. Vystupuje na bojište a hrdinsky bojuje. Má silné telo, ale nohy sú ešte trochu chybné.

Po stolicách, po okresoch, po obciach ešte neni úplne a dobre sriadená.

Ľudovú stranu, keď chceme, aby dokonále bola sriadená i do tých najmenších čiastočiek, treba náležite utvoriť. Či nevidíme jako je sriadená liberálna strana? lež keď by liberálna strana ani nemala takého sriadenia, jaké ale ovšem má, či by jej nepostačovali k sile všetci úradníci jak stoliční tak i krajinskí. Vieme, že úra-

dníctvo, počnúc od ministra i do toho najposlednejšieho hajdúcha, sú všetci liberálni, keď i nie vždy z presvedčenia, predsa z hrozného nátlaku, proti ktorému sa oni neopovážia dýchnuť. Ľudová strana len vtedy môže vystúpiť s vážnosťou, keď v každej stolici bude dobre sriadená, bude mať v každej stolici svoj ľudový ústredný kruh, keď v každom meste, a každej obci bude mať svojho predsedu, ku ktorému sa jej údy kedykoľvek môžu obrátiť o poradu. V prešporskej stolici už je všade usriadená, a predsa pri stupavskej voľbe bolo dosť zmatku, lebo Otočka stoličný to predseda ľudovej strany, jakožto kandidát sa utiahol. Dôverníkov len neskoro si vyvolili. Ľudová strana musí byť tak usporiadená, aby ju nič tak ľahko prekvápiť nemôhlo. V ľudovej strane je mnoho oduševnenia, ale je málo povolaných vodcov, ktorí by ju v rozhodnom okamžení s mudrou radou podporovali, a tak všetkému zmatku prešli. Preto i v Stupave liberálna strana opovážila sa ukrutnosti páchať proti ľudovákovi. Snáď by ináč bola vypadla tá voľba, keď nekto jako zkúsený muž by bol môhol hovoriť a spolu činiť v mene ľudovej strany. I jako sa to len môhlo stať v prešporskej stolici a zvláštne v stupavskom okrese, kde ľudia až sa tak dvihajú cími ľudovej strany. Pri stoličnej voľbe zas len tých úradníkov vyvolili na šesť rokov, ktorí sa nestydili ohavnosti páchať pri stupavskej voľbe, len aby štátny tajomník dostal mandát. Kde že je tu povedomie ľudovej strany? Ačkoľvek výborníkov stoličných z ľudovej strany je mnoho, ba možno, že sú vo väčšine; či tedy šli na stoličnú voľbu bez všetkého plánu?

Alebo snáď ani nešli na voľbu? Ci keď by ich bol vodca upovedomil a oslovil dôverne, aby prišli, lebo že budeme bojovať za víťazstvo; či by sa neboli všetci až do ostatného dostavili?

Pri stoličnej voľbe tiež sa tak dialo i v Orave. Ľud, kňazi, a všetci dobre smyšľajúci držia i v Orave s ľudovou stranou, a predsa pri voľbe stoličných úradníkov ľudová strana nedala ani znaku života. Ani nevieme, jako si to máme vykladať. Príčinou tohoto zaiste i tuto bude to, že ľudová strana i v Orave neni ešte sriadená tak, jako má byť, nemá istého určitého vodcu, na ktorého hlas by mali slúchať, keď chceme zvíťaziť. Ináč účinlivejšie si musíme počináť.

Stoliční, poľahne okresní správcovia potom svoju starosť obratia i na každú jednotlivú obec, prídu do potyku po obciach s tými osobami, ktoré tam hlavný zástoj hrajú a porád plameň oduševnenia rozniecujú, bez tohoto každá stránka slábnie. Keď by sme v niektorej obci mali málo

našich ľudí, tým horlivejšie musíme oních dbať, lebo sami na seba zanechaní, ľahko prejdú do nepriateľského tábora. Za maličkosť nesmieme považovať ani len jeden-jediný hlas, lebo jednotlivými hlasmi rozhoduje sa, kto má byť ablegátom. — Ani netreba byť hneď malomyselným, keď nemáme výhľadu hneď na víťazstvo, i tá najväčšia rieka nevyviera na raz z jedného prameňa, ale po máličky z malých potôčkov sa soberá, až vyrastie vo veľikánsku vodu; práve tak je to i s ľudovou stranou, po zrnku musíme namáhavo zbierať jednotlivé hlasy, až nám vyrastie ľudová strana vo veľikánsky strom, ktorý všetko okolo seba zastieni. K.

Krajinský snem.

4. febr. pojednávajú rozpočet ministra vnútra. *Sporzon* a Várady pretriasali smutné pomery zdravoty. *J. Molnár* rozložil smutné polozenie pekární. *Percel*, minister to vnútra na každú ranu sľúbil patričný flajster. *Illyés* žiada, aby sa nové bláznice vystavily, lebo počet bláznov s roka na rok rastie. *Sačvai* sa zas ponosoval, že žandárov nadužíva vláda pri voľbách, to je rušenie ústavy krajinskej; to isté vyhodil na oči ministrovi aj *Pázmándi*, ktorý žiada, aby žandári i letné rúcho mali. *Ugron* ostro napadol ministra, jako sa opováži skrze žandárov dať shabať sošity ľudovej strany? Aj na shromáždeniach ľudových žiada väčšiu slobodu. Minister, jako obyčajne, i teraz do pochybovania vzal tieto udalosti. *S. Višontai* (žid) zastáva robotníkov proti tyranskému zachádzaniu: dľa jeho slov aj obecný slúžny môže vyhnať z obce robotníka pod tým zámyslom, že je on socialist.

5. febr. Vyslanci započali rokovať o rozpočte ministra vyučby a beznáboženstva. *Julo Wlašič* na základe soznania chce usporiadať kongruu (plat kňazský) Jeho veličenstvo už potvrdil plán popisu, ku ktorému i biskupi privolili väčším dielom; námietky daktorých do ohľadu vezme. Potom rečnil o autonomii katolíckej (samospráve), že však ona len kedysi sa uskutoční. Pán minister je dobrý figliar, on katolíctvo len za nosom vodí. Myslí si, že sľuby sa sľubujú; blázni sa radujú. Potom predložil návrh o väčšej podpore iných náboženstiev. Vyslovil sa, že nechce zrázu soštatní školy náboženské; snemovňa éljenuovala ministra. Takých máme ablegátov! Várady na otázku vzal ministra v záležitosti obrazárne, či správasložila účty aspoň s väčších obnosov. Minister odvetil, že ano, mimo 7000.; ináčťe vraj po vyšetrovaní o všetkom uvedomí snemovňu.

6. febr. Pokračovali vyslanci v pojednávaní rozpočtu ministerstva vyučby a beznáboženstva. *Illyés* sa ponosuje, že sa u nás — k druhým krajinám primerano — veľmi málo troví na školy. On dopraje katolíkov samosprávu, tak dobre aj *Thaly*, ktorý žiada väčšiu podporu pre kalvínov, lebo vraj táto cirkev hynie a upáda; vyslovil sa, že je priateľom toho plánu, aby sa náboženské školy štátnymi staly. *Banó* sa ponosuje, že v Uhorsku by bolo treba ešte 4800 učiteľov, aby na každých 80 školských deti jedon učiteľ padol; aj On je priateľom soštatnenia škôl náboženských, toto isté žiadal aj *Pavel Hoišši*, lebo piata čiastka cirkevných školských učiteľov nevie dobre maďarsky; v podobnom smysle rečnil aj *J. Pongráni*. Okrem predposledného rečníka všetci prijali rozpočet.

7. febr. Len traja rečnili o tom istom predmete. Prvý bol *Madarás*, ktorý nenie priateľom soštatnenia škôl, a väčšiu podporu žiada pre vierovyznania. Po ňom nasledoval *G. Ugron* z neodvislej strany, dôkladne pojednával kongruu, samosprávu katolíkov, podporu vierovyznaní, patronátske právo Veličenstva, pomery medzi cirkvou a štátom. Výborná a kresťanským duchom preidutá reč to bola. Celá ľavá strana ho éljenuovala po nej. *Ján Hock*, jako obyčajne, i teraz veľmi zaujmavo rečnil, zaoberala sa s kongruou a samosprávu katolíkov; zastával biskupov proti nápadom ministra. Jakby papriku šplechol pod nos predsedovi snemovne, tak účinkovaly tieto slová pravákov sa týkajúce: Psy či na veky chcete žiť (t. j. panovať)?

8. febr. Rečnil *Okoličani* proti štátnym školám, ostro napadol ministrov, jako sa opovážili toľké peniaze sveriť na K. Pulskyho bez dovolenia nižšej snemovne; ľud vraj sa potí, lež porciu si vyplatíť môže, a ministri takým lahtikárom stá a stá tisíc doprajú bez kontrollerie. Minister *Vlašič* vyše dvoch hodín pracoval s hrdlom a jazykom, aby podvrátil nápady ľavičiakov. Na to nasledovaly rozličné prosby, ktoré vládna strana všetky poodmrštovala.

Katolíci s celým právom môžu sa spoločensky usriadiť.

Predniesol *Štefan Benyáč* kaplán z Čace; na I. válnom shromáždení Kysucko-Novomestského katolíckého kruhu 12-ho jan. 1896.

(Pokračovanie.)

Po francúzskej revolúcii v prvom a v druhom desaťročí, jako inšie tak i naša drahá vlasť na svoje nešťastie onemocnela, t. j. obyvatelia jej z väčša katolíci — sprinovali, zunovali ten malý katekismuštek pre počiatnikov, čo sa kedysi v školách učili, zunovali to krásne učenie cirkve katolíckej, a začali túžiť po myšlienkach francúzskej revolúcie. Nezdravým naším katolíkom prišli na pomoc lekári, a to slobodnomurári, ktorí to čiročisté katolícke svedomie obyvateľov našej vlasti drahej zavinuli do pevnej dlažby tak zvaného liberalismusu. Výsledok bol hneď očividomý. Naša drahá vlasť za jedno desaťročie ostala štátom moderným. A pýtaš sa, jaký je ten štát moderný; pozri na Francúzsko, na túto šumnú krajinu tamejšieho stoletia; lež pozri na ňu, keď ostala po revolúcii štátom moderným, vidíš, že ona poznala pravdu, ale ju nejavila; videla čo je dobré, ale to neprijala, poznala omyl, ale ho nehatila; videla zlé, ale ho nevykinožila. Naša drahá vlasť jako štát moderný, začala zreť na svojich liberálnych zásadách, a tejto zralosti ovocia my spatrujeme. Pozrime, že niektoré: dnes sa rozhadzuje v nejakom meste, alebo mestečku jeden alebo druhý malicherný človek, ktorého ani meno nevieme, ani nevieme odkial je čo je, len to vidíme, že tľce na prsá svoje, a vreští: ja som priateľ liberalismusu, ja ho rozširujem a padnúť nikdy nedám. Hľa, a tohoto dneska snád ešte malicherného človeka odmena je za to, že on za liberalismus žil a mrel, a hrdlo si kazil je to, že zajtra ho už vidíš na veľikom stupni povyšeneho. Dnes služba je samokupectvom, ktorú obsiahnu len dobre smyšľajúci páni, nech len pečiatku liberalismusu majú na čele vytlačenu. Naj-

lepšij je burzianerom, veľkým kupcom za nášieho času, lebo títo sú obyčajne ľudia „unsere Leit“, a títo jako spatrujeme vždy mastia kolesá liberalismusu. V čnostách vlasteneckých alebo občianskych je veľké farizejstvo. Vlastenectvo ohlasuje ten od nás nenávidený falošný liberalismus, ale toto vlastenectvo len na ústach, a nie v srdci chová. O spoločenskom pokoji káže liberalismus, a predsa sa len vtedy dobre cití, keď katolíkov od rána do večera nadáva. O láske kresťanskej píše ustavične liberalismus, ale len preto, by sme my katolíci od tejto veľkej liberalistickej lásky uznali, a potom ten liberalismus s nami katolíkami to robil, čo on chcel. Lež liberalismus ďalej a ďalej kráčal na predok u nás. Áno, okolo 5-ho marca minulého roku tento slávny a od mnohých zvelebovaný liberalismus už to ohlasoval, že primaša a arcibiskupa ostrihonského treba by bolo hodiť na samé dno munkáčskeho žaláru, a ostatných kňazov, ona prvé alebo druhé poschodie. Lež v ten čas za začali pýtať katolíci jeden druhého: čo už aj kňazom hrozí so žalárom ten liberalismus? A prečo? pýtali sa!

Ctené válné shromáždenie, toto veru otvorilo oči naším katolíkom, lebo katolíci vedia od jakživa, že viera katolícka je tá sila, ktorá rozdzruhá najsamprv toho, kto ju prenasleduje. Áno liberalismus a jeho privrženci sa veľmi a veľmi mýlia a neznajú ducha kresťanstva, jestli si myslia, že budúcnosť cirkve katolíckej je úpadok. Cirkev je život evanjeliuma. Evanjelium ale užalárniť sa môže, ale nie rozrúcať. Nech užalárnia kdekoľvek sv. evanjelium, a vtedy len povstane starodávna sila našej drahej viery katolíckej, ktorá za časov prenasledovania v prvom vduchom a v trefom stoly zviázala nad samými cisarmi: Neroom, Biaklecionom a Deciusom.

Duch katolícky, jako vieme, v Nemecku začiatkom tohoto stoly veľmi bol upadnul. Liberalismus vyfazolešlavil nad vieru Kristovu; kaplánov farárov a biskupov — pred 22 rokmi — ktorí svoje povinnosti konali, a viac poslúchali Boha, nežli ľudí, v mene liberalismusu hodili do žalárov. Týto žaláre som na vlastné oči videl vlni, cestujúc cez Nemecko s kolegom mojím Štefanom Paško. A ten, čo nám ukazoval tie žaláre, povedal: týto studené a tmavé izbice pri-niesly pre cirkev katolícku v Nemecku ten teplučký a blahodarný dáždík, po ktorom cirkev katolícká u nás kvitnuť začala, a kvitne až po dnes. Lebo jak náhle sa otvorily žaláre pre kňazov, v ten čas spolu sa otvorily aj kostoly pre ľudí, ľudia sa hrnuli do kostolov, ba tieto ani nemohly všetkých katolíkov prijať do seba. Išol každý, aj ten, čo už od časov 1-ného prijímania svätého nebol v kostole ba ani pri spovedi. Išol do kostola každý: chudobný, bohatý, žobrák, pán, išol vtedy keď jeho kňaz v žalári sedel, lebo sa prebudil zo spánku, a prišlo mu na um to, keď on jako nevinný chlapček pristupoval ku stola Pána po prvý ráz, od vtedy, ale na sv. prijímanie zabudol, odtrhnul sa od cirkve katolíckej, zapísaný je len v matrike, a bojuje s liberalismusom proti tej matičke ktorá ho vychovala a na rukách nosila. Toto všetko mu prišlo na um, a on s ostatnými katolíkami tam v kostole učinil sľub, že už verný bude matičke Kristovej, že od liberalismusu sa odtrhne a že práva cirkve katolíckej vždy zastávať bude. Hľa ctené válné shromáždenie užalárenie jejích duchovného a duchovných otcov, prenasledovanie viery Kristovej otvorilo im oči, prebudili sa zo spánku, zanechali liberalismus, vernosť prisahali cirkvi Kristovej, a kráčajú oni od tých časov aj po dnes po pravej ceste kráľovstva Božieho, zastávajú a

rozširujú všade vieru svoju, nielen v kostole a doma, ale aj hockde a kedy v živote všade. Hrdí môžeme byť preto na našich bratrov v nemecku smelo, lebo oni sú prví katolíci na svete, zastávajúc neohrozene práva cirkvi katolíckej.

Jako sa teda zlato probuje v ohni či je opravdivé, tak aj viera a učenie Pána Ježiša Krista sa v prenasledovaniach probuje či je božská; a že je božská to dokázala s tým, že ona svojích prenasledovníkov vždy prežije a prežila. Teda hrozby liberalismusu — jako nás vymoženosti, vydobitky katolíkov v Nemecku učia, nikdy nás mýliť nesmia, nás jako katolíkov, lebo len v prenasledovaniach sa utúžime a upevníme. Lež pozrime ďalej tie naše pomery a liberalismus u nás.

Svätá prayda je, že jako tá atramentová ryba, vo svojom žalúdku všetko pretvorí, tak nakazil aj ten podlý liberalismus u nás mnohé šlachetno smýšľajúce katolícke duše. Ani otraviteľ nemieša tak sustravné ten vraždívý jed do jedel, jak umelecky zaštepil liberalismus dožil nášho spoločenského katolíckeho života zaprenie viery a neveru. Praktične učinne so dňa na deň tam cielil a cielil liberalismus, žeby zkaz tej občianskej spoločnosti vytvoril vieru. A ktorý katolíck — najme jak v spoločnosti niečo znamená jeho osoba, sa opováži vieru svoju verejne vyznávať, s tým liberalismus tak robí, že ho vo svojích tupivých spisoch zhanobi, na posmech vyvede, a aspoň takto sa ho usiňuje od verejného vierovyznania — odstrašiť. Viac sa toto pošfastilo liberalismusu nežli nie.

Nejedon p. ablegát v názori je katolíkom, lež v živote keď prinde do sídelného mesta ostane plno-krvným liberalistom. Z mnohých pánov liberalismus vieru Kristovu tak zmazal, že na týchto pánov viera katolícka ostala len takou gliedou, dľa ktorej potom takýto panáček mal právo zo mrázyvich časov do fary kuknuť, dobre si za papkat a karetky zahrať.

A takýto panáček vyjdúc z fary, keď mal príležitosť, s radosťou hanu na kňazov kydal, a na nich šinfoal. Liberalismus — ctené válné shromáždenie — tak prerobil dľa svojho kopyta našich katolíkov, že katolíck keď to liberalismus žiada, hotový je aj Luciferovi sochu stavať a na ňu tisíce obetovať; lež keď niekto povie: stávajme sochu sv. Štefanovi, alebo P. Marii matičke Božej na rinku, alebo osvietenie správme na jubileum rímskeho otca, alebo p. biskupa nášho atď.: takéto veci sa mu neľubia, tie on urobiť nechce, mrmle keď mo to niekto predloží a kychanie dostane od jedu pri takejto otázke skrz liberalismus jeden raz už pokazený katolíck.

Zmužilosť vidí v ten, keď môže so slobodno-murárskou známkou svojou na nejakom pohrebe účasť brať, lež keď na Božie tlo, alebo na vzkrešenie vidí nejakého čierno oblečeného kabátoša za prevelebnou sviatosťou oltárncu kráčať; alebo očuje za nejakého zomrelého sv. omšu služiť, tomu hej sa už posmieva jako katolíck, a posmech s takýchto veci robí. On všetko dovolí na svete, nech len to niekto v mene liberalismusu zopočne, koná a dokončí.

Keď teda — ctené válné shromáždenie Cirkve katolícka vidí tieto opomenuté a mnohé iné veci páchať; keď vidí, jako vädne duch katolícky skrz liberalismus tu u nás, povedzte mi, či i ďalej sa má ešte Cirkve katolícká a my všetci vespok jej synovia sa složenými rukami na toto dívať? Nie a tisíc raz nie!!!

(Pokračovanie nasleduje.)

Čím chcem byť?

*Nie som na rozpakoch pri tom pomyšlení,
K jakému som stavu na svete určený;
Netrápim sa o to, — čím ja tuhá mám byť
A jako si budem ďalej budúce žiť;
Lež nerobím to snád z ľahkomyselnosti,
Neviem ja istý cieľ svojej budúcnosti.*

*Nestaviam si ja zlaté skvelé zámky;
Ani nemám skvelej budúcnosti známky;
Nač to? veď budúcnosť tmavá rúška kryje
A v trápení žije, kto si len v nej žije,
Já chcem žiť spokojne v mojej prítomnosti
A Bohu porúčam osúd budúcnosti.*

*K nemu sa ja vždy mám k nemu sa modlievam,
Jeho vždy o dobro svoje zi prosievam;
Pred ním sa mi duch môj v tichej prosbe korí,
Keď túžba po blahu v duši mi zahorí,
Čo venčená kvetom spanilej nádeje,
V modlitbe vrúcnej sa radostne vyleje.*

*A prosím ho v ten čas, nie o zlato, slávu;
Takéto myšlienky nemätú mi hlavu;
Prosím ho, aby mi on bol na pomoci,
By som vždy v každý čas i v nešťastia noci
Zostal na tom svete, zlostou osnovanom,
Horlivým, pobožným a pravým kresťanom.*

Dlhomír Polský.

Boh nikoho neopustí.

Dľa obyčaje po ranajkách som si zapálil na cigarku a išol som na prechádzku do blízkeho lesa, aby som sa trocha obveselil a potrebné čerstvé povetrie požíval. Bližiac sa k lesu — kým som obdivoval pri lese sa skvejúce krásne kvetiny a očúval príjemný a ľúbozvučný spev vtákov — zazrel som jedného starého človeka, ktorý s drevom na chrbáte vážnymi krokami sa ku mne približoval.

Strednej postavy a od mnohej práce a starosti sklonený bol. Biela brada a šedivé fúzy, s ktorými sa tichý vetrík veselo pohrával, tiež len starobu ukazovali. Horlivý katolík bol; presvedčenie svoje nebol by predal ani za peniaze, ani za víno. Okrem toho človek zdravého rozumu, vtipný a pri tom tak mnoho skúsil, že mnohým v rozličných záležitostiach dobré rady dával.

Na kraji lesa sme sa stretli. On mňa srdečne

pozdravil, na čo som ho tiež ľúbže privítal a dal som sa s ním do reči, lebo som ho dobre poznal.

„Z ďaleka starečku?“

„Nie veľmi, len z prostred lesa, ale preto som už dosť unavený“ — odvetil v krátkosti Konečný, lebo to on bol.

„To Vám uverím. Drevo z tak ďaleka nosiť, není pre starého človeka. Dosť by toho mal aj mladý v tak veľkej horúčosti, ako je dnes. Prečo sa Vy na starobu tak unujete a nepošlete sem syna?“

„Toho nemôžem poslať, lebo ten má inakšú prácu. Dosť zle, že na starobu som prinutený tak ťažkým spôsobom si chlieb vyhľadávať. Nuž ale čo mám robiť? Keď by som si mohol ináč pomôcť, neišol by som suché drevo zbierať.“

„Já myslím, že aj manželka Vaša voľačo vyrobí?“
„Ona tiež vyrobí cez deň pár krajciarov, ale to všetko není dostatočné, ponevác aj synovi musím ešte posieľať peniaze — odpovedal žalostne Konečný.“

„Kde — že sa zdržuje Váš syn — tázal som sa, zvedavo očakávajúc odpoveď.“

„Včul je v Judapešti. Chvála Bohu, ostatný rok chodí už do školy. Keď mu Pán Boh rozum osvieti, veľký pán môže byť z neho dnes-zajtrá.“

„Čím chce byť vlastne? Na čo že sa odhodlal?“

„Pravotárom bude, ku ktorému stavu veľkú náchylnosť má. Ak sa nepremení a inakšie zásady — jakými včul naplnený je — si neprivlastní, ľud ho bude mať rád. Ja tiež dôverujem v ňom a myslím, že len blahu ľudu bude slúžiť a pravdu bude všemožne zastávať.“

„Tomu sa veľmi divím, že ako chudobný remeselník ste vstave ešte aj na syna vynakladáte?“

„Zaiste čudná vec by to bola, keď by som mu všetko potrebné dával, ale na toľko som není v stave. Keď by som remeslo prevádzal, mohol by som ho lepšie podporovať, ale včul nemožno.“

„Vy ste teda už docela zanechal remeslo? a prečo? snád sa Vám nedarí? — tázal som sa ho vážne.“

„Veru, velebný pane, koniec mojho remesla, lebo už som aj neschopný, práce a k tomu minuly časy tohoto remesla. Zákiaľ dielne neboly tak rozšírené, aj naše plátno malo dobrý obchod, ale včul už prepáda remeselník, najviac ale súkeník. Keď by som ešte aj včul súkeničil, aj ten kúsek zeme by som ztratil, čo mám.“

„To Vám uverím, starečku. Remeselník je včul z každej strany utlačený a není v stave si ničoho nadobudnúť. To Vás ale trochu potešíť môže, že nie len Vy ste zbavený zárobku tohto, ale aj mnohí iní remeselníci. A viete, čo je príčinou tohoto pofutovania hodného osúdu remeselníkov?“

„Ja záhubu menšieho priemyslu privlastňujem dielňam, ktoré remeselníka buď svojím otrokom učinia, tak že len záujmy majiteľov dieľ je prinutený slúžiť, alebo keď aj každému necdoberú živnosť, predsa ho mnohonásobne ukratia — odpovedal Konečný na základe skusenosti svojej.“

„Darmo je. Svět sa premenil. Dnes už tak rečeno nikto nepodporuje remeselníkov. Každý si len v dielňach vyrábané veci kupuje, a len vtedy pohliadne na chudobného remeselníka, keď nejakú maličkosť potrebuje. Osúd remeselníka je práve tak pofutovania hoden, jako toho nešťastného väzňa, ktorý nevinne trpí v temnom a oškľivom ža'áre, nemajúc nádeje skorej sa vyslobodiť, než časy trpenia jeho prebehnú. Ale ešte aj takéhoto väzňa položenie je lepšie, nežli včulajšieho remeselníka, lebo kým väzeň sa môže tešiť, že zavíta

raz hodina slobody jeho, dotiaľ remeselník nemá veľké výhlady na lepšie časy.“

Slová tieto tak pohly Konečného, že sotva bol v stave prehovoril. Ačkoľvek aj príval slz zjarčil obličej jeho, prevládnuť sa a hlasom vnútorného pohnutia pokračoval: „Neni možno nezaplakať, keď si na tie blahé dni pomyslím, keď som si ešte ľahšie vyhládaval živnosť, než včul. Oh jakí boli vtedy všetci. Včul sme už neni tak dobrej vôle; viac sa smútime, nežli radujeme. Najviac ale ja cítim farchu života, lebo ja sa musím starať o všetky domácie. Čo máme teda robiť — velebný pane — vidiac tú náramnú sebeckosť, ktorá včul na celom svete panuje? Čo máme hovoriť na tie snahy, ktoré smerujú na prekazenie zárobku remeselníkov?“

„Musíme sa starečku uspokôjiť a dôverovať, že sa aj tieto časy pomínú a príde čas, keď nielen majitelia dielň, lež aj remeselníci budú požívať ovocie práce svojej.“

„Ten čas ja už nedožijem — vzdychnul Konečný — a žiaden osov z toho nebudem mať.“

„Keď aj Vy nebudete už účastný tej lepšej budúcnosti — v ktorej ja, bár dosť odvážlivo dôverujem — budú druhí, ktorí včul práve tak, ako Vy, buď na mlyn boháčov ženú vodu, alebo v najväčšej núdzi žijú. Viete Vy starečku, čo sú to za páni tí majitelia dielň? — pýtal som sa ho, rýchlu odpoveď očakávajú.“

„Najviac židia, vaša milosť, ačpráve sa nachádzajú aj kresťania. Nuž neni to prirodzená vec, keď je človek nepriateľ žida? Či sa nesprotíví každému poriadnemu človekovi ten prostriedok, ktorým by radi zničili kresťanských priemyselníkov? Neni to prevrátený svet, keď my, kresťania, ktorí sme židov za spolubratov prijali a s nimi po priateľsky zachádzame, včul musíme skúsiť nevďačnosť; ba čo viac, také účinkovanie, ktoré len ta cieľ, aby nás buď zničilo, alebo aspoň do otroctva sotilo?“

(Dokončenie nasleduje.)

Jeho Veličenstvo predošlý týždeň povolal vo Viedni viacerých hodnostárov vojanských do svojho paláca na poradu vojanskú. — Jeho veličenstvo i s kráľovnou 8. juniusa sa ustanoví v maďarskom kroji na výstave milleniumovej.

Rakúski ministri, ktorí dlhší čas sa radili o vyrovnání s našimi ministri v našom hlavnom meste, už odcestovali do Viedna. Porada ešte nevezala koniec.

Krst žid tiež len za kšeft považuje, aby k časnému z.sku došol, čo z toho vysvitá, že v Judapešti v Jozefove od októbra ôsem sa ich dalo znovu obrezať, ktorý predtým pokrstil sa dali.

Pozor na polovke! V Bukovíne na polovačke na diviaky jedon dva kráľ strelil na kanca, obakrať ho chybil: divák ho ale nechybil, lebo na kúsky ho roztrhal.

Proti lámke vynaleznutý nový prostriedok sa menuje lysidin: a jako sa hovorí, je on bez podmiečne nečného osožný k odstráneniu lámky, ktorá s veľkými bolástami spojená býva; tento liek nenie tak drahý; pri neškodnom osohu môžu z neho lekárnici gramm

predávať po 12 kr. Slepó sa on ale nedá upotrebiť prospešne, lež vopred je zapotreby lekára sa poradiť.

V Brüssele 6. febr. mnohí rekruti, keď prísahu skladali, miesto »nech žije kráľ,« volali všelijaké protivlastenecké výkriky. Proti takým príbehom sa strojí vláda prísny zákon uviesť.

Proti milleniumu, ktorí sa má sláviť pod panovaním liberalismu, sa pohybujú nielen občianskych práv povzbavení a násilensvom utlačení uhorskí občania na horniakoch, lež i viedeňski antisemiti a českí ľavičiaci, ktorí sa slovom zaviazali, že neprídu na tisícročnú výstavu do Uhorska, lebo vraj ani pycha liberalismu, ani vačok židov to nezaslúži.

Vláda illinoiska, chce za 28 tisíc zlatých sochu postaviť jezuitovi Martquettovi, ktorý založil mesto Chicago a veľké zásluhy si nadobudol v Amerike z ohľadu zemepisného. Je to veru len chvalitebná vec, keď pretestanská vláda je ochotná s takou obetou uznať zásluhy jedného jezuitu.

Socialisti sa chystajú proti milleniumu vysúpiť, jestli vláda nedovolí, aby 1. deň mája slávne odhavovať mohli.

Opáta Jána Molnára by mnohé liberálne noviny už radši videly na jeho fare, nežli na čele ústrednej písárne ľudovej strany; však ale chvála Bohu, ten vznešený a neohrozený muž i na ďalej zostane v Budapešti.

Bádenovci a antisemitismus. Gróf Stanislav Bádeni na celom svojom pánstve má samých židov. V pivováre jeho direktor je žid, pokladník žid, dozorca žid, správca stavb žid. v deviatich pálenicách židi panujú, majery jeho sú v rukách židovských, krčmami tiež židi vládnu. Ba v jednej osade jeho podporovací spolok sa založil, ktorý na svoje čelo tiež žida dostal, ba ešte aj katolíckemu potravnému spolku vylepil žida za krk.

Z Ameriky nám píšu, že jedon krčmár gojom (neveriaci) menoval jedného nádenníka, ktorý sa tak nahneval, že židovi hodné zaucho vylepil; z krivého nosa jeho krv sa až tak valila. Žid urazil citlivosť sedliaka, tento zas jeho telo; ani jedon nešol na žalobu.

Zavraždil svoju ženu Barnau v Arade; Nedávno mu umrela prvá žena; on ale sa ponáhlal čím skôr oženit sa; len že druhú ženu po krátkom čase zunoval a v maštali zadrhol. V Budíne tiež zadrhol Ondrej Tököli svoju ženu preto, lebo už viacakrať zmárnila vo svojom živote dieťa pred pôrodom. Súdna stolica ho odsúdila, aby až do smrti sa trápil v žaláre, čo kráľovská tabuľa potvrdila.

Nemecký cisár vydal nariadenie, dľa ktorého žiadneho vojáka nesmie predstavenstvo v tom hatit, aby v nedeľu do kostola nešiel. U nás mnohí posmech činia z pobožnosti, jako ich môže zahanbiť jednanie evanjelického cisára nemeckého.

Z Ružomberku nám píšu, že následkom násilnosti svetskej vrchnosti, zvlášte ale tvrdého zachádzania hl. župána, ľudáci sa usniesli, že nepojdu na výstavu milleniumovú; z ktorej príčiny nejeden žid sa poškriabe za uchom.

Polovačka na »Kreštana.« Z Horného-Sliača sme dostali list, že sa tam nedávno žandári vrútili do jedného domu, hľadajúc tretie číslo novin »Kreštana.« Hovorí sa, že pravda oči kole; musí byť mnoho tvrdých pravd v »Kreštanu,« keď on tiež tak veľmi kole oči ešte i žandárom.

Zásady ľudové sa rozširujú. Dovčul ešte len slováci a maďari mali noviny ľudových zásad; od prvého marca ale už i nemci budu vládnúť takými novinkami, ktoré vrele odporúčame. Stáť budú od marca až do decembra 1 zl. 80 kr. Redakcia je tá istá, čo Krestana; len hl. spolupracovník bude iný.

V Sabadke Anton Kováč tretí krát stúpil do stavu manželského; na základe svojej skúsenosti pozná vlastnosti dobré i zlé ženského pohlavia, a preto veľký pozor dal na svoju tretiu manželku, Tereziu, ktorá predsa mala miláčka. Jednúc ju ale muž prichytil v nevernosti, priviazal tú denglavú csôbku k posteli a tak dlho ju oblieval so studenou vodou, že je ona teraz na úmer.

Zmužilá žena umrela teraz v Serajeve, ktorá medzi rokami 1874—1878 hrdinsky zastala miesto vodcovské vo vojne za slobodu proti turkom, ktorí veľkú mzdu slúbili za jej hlavu. Vyše dvoch rokov sa musela skrývať v horách; v tej najväčšej biede trávila tam tento dlhý čas. Teraz ešte len 46 ročná bola; krajan ju s tou najväčšou sútrpnosťou pochovali.

Veľká horúčka pripravuje o život starých i mladých, bohatých i chudobných v meste Fiume, kde z tejto príčiny veľký strach pojal aj tých najsmelších, lekári a polícia všemožne sa usilujú cestu zapraviť tejto pliage, aby sa ďalej nerozširovala.

Po nose dostali inžinieri viedeňskí, z ktorých traja zo snemovne vyvolali Luegera, znamenitého vodcu antisemitov, a ho na otázku vzali, ako sa opovážil tak urážlivo o nich vysloviť sa; on ale na to krátko im odvetil: „Naučte sa najprv čítať: ináč však pred nikým nemusím počet skladať s toho, čo na snemovni hovorím; dobre vám bude kludiť sa odtiaľto.“ Nato ta prišli sluhovci, ktorí von vypratali panákov krivonosých.

Kresťanská smelosť. Nemecký minister náboženstva, Bosse, vydal nariadenie, že vo školách židia len svoje náboženstvo smia prednášať, iné predmety ale len kresťanskí učitelia budú učiť, lebo vraj svedomité a nestranné prednášanie len od kresťana vystane, naši ministri ináč smýšľajú, kde len môžu, všade vypokajú kresťanov.

Prelievanie krvi v Armenii ešte sotvá vyšlo z pamäte ct. čitateľov. Teraz bol istému doručeny privátny list, z ktorého vysvitá, že len v Marase bolo pobitých kresťanov vyše 900; 150 domov, 3 kostoly, 2 ústavy na vnivoč dovedené; okrem toho vykradli turci asi 1600 domov. Na tom celom okolí panuje ten najhroznejší hlad tak, že vyše 8000 ľudí nemá ani suchého chleba. Tá najväčšia bieda čaká na tých kresťanov v budúcnosti, lebo nikto si na ich smutné položenie ani len nespomne.

Nezaprel svoju náchylnosť. U ablegáta Edmunda Bölöniho bol domovníkom akýsi Ábrahám Steiner, ktorý ku krivonosému pokoleniu patrí. Zrázu mu napadlo, že on uprsne; lenže s ním uprslo i 1500 zlatých, ktoré on čo plat od bydla sobral. Toho obrezaného vtaka na všetky strany kurentujú.

Slächetný ráz liberálcov vysvitá z pádu Jula Mikuláša, ktorý znamenité kšefty prevádzal snaďovaním svojho hl. županského úradu. Šesť žalôb je zadaných oproti nemu, medzi nimi jednej je základom úžerstvo.

Pobožní ministri sú vo Viedni, ktorým sa bude každú nedeľu osobitná omša sv. slúžiť v kráľovskom paláci; to si sami prosili od kráľa.

Netreba skákať. V Ottlaku na jednej hudebnej zábave veľmi svrbely nohy jedného mladenca Teodora Ardelána; vystatoval sa, že nikto nevie tak vysoko vyskočiť, ako on. A v skutku tak si raz gurážne zaskočil, že na zem klesol a dušu vypustil. Nech si to zapamätá i daktorí dedinský vysokočilský mladík gurážny.

Šarlach sa v Zahrebe s dňa na deň viac rozprestiera; vyše šesťdesiat detí leží v ňom; školy sú už pozatvárané.

Dobré fialky sú židi už v mladom veku. Nedávno vyšmarili z jednej strednej školy viedeňskej troch krivonosých žiakov, lebo mali dlhé prsty; a nechceli uznať, žeby krádež k nemravnosti patrila. A vôbec sa ponosujú kresťanskí rodičia, že ich deti sa nič dobrého nenaučia od krivonosých súdruhov, tedy prosia ministra a patričnú vrchnosť, aby kresťani neboli vo školách so židmi miešani.

Žiaci budapešťanskí sa tešia milleniumu, lebo od konca mája až do 1. okt. nebudú museť do školy chodiť.

Na flintu pozor! treba dať, lebo každú chvíľu sa stáva s ňou nešťastie. Len onekdy vošli dvaja žandári k jednej sedliacke Ardalenke na noclah. Keď z nich jeden položil svoj zbroj na bok, tento vypálil, a pohostinná žena mrtvá padla na zem, cez prse ju prestrelil.

Jedon huncútsky figliar v L'uptovskom sv. Mikuláši ľahko prišol k 970 zl. Postal pred železníkom J. K. a so zaujímavosťou prehlíadal výkladný oblok. Náhodou padol na oblokovú sklennú tabuľu a ju dnuhá vrazil. Vybehne majiteľ, ktorému po dlhom jednaní slúbil 30 zl. ponevác ale nemal drobných peňazí s pánskou lenivosťou vytiahne jednu tisíciku papierovú. Kupec ju šiol premeniť do Sporitelne. Keď mladíkovi vydal 970 zl., tento sa hneval, že pre nič, za nič musí 30 zl. vypáliť, a nespokojne sa vzdialil. Lenže hneď na druhý deň vyšlo na vrch, že tisícika je falošná; figliar ale mal toľko rozumu, aby za včasu uprskol; a teraz ho na všetky strany hľadajú.

Zalúbený tovaryš. Jozef Lehocky bol pekarským tovaryšom v Jagri u majstra Kaisera, ktorý ho prepustil, lebo bol veľmi surovej reči. On dlhý čas sa potuloval bez zamestnania po uliciach; preto ale nikdy nebol dotieravy u bývalého svojho majstra, ktorého vždy slušne pozdravil. V jednu sobotu ale ktosi strelil dvakrát cez oblok do izby, kde dve dcéry pekara sa nachádzaly. Otec vybehne, po d'ňšom čase dohoní toho, kto strelil, Lehockyho, ktorý sa ale začal pasovať, lenže premožený bol, lebo hneď i syn pribehol Kaiserovi na pomoc. Zločinec povedal, že bol veľmi zalúbený do jednej z tých dvoch dievčenic, o čom dovčul nikoho neuviedomil.

L'ahkomyselná zábava. V oravskej osade Zázrive mal v jednom mešci Michal Trnkó 25 strieborných zlatoviek, ktoré čo zárobok z Budapešte doniesol domov. Večer sa sišli jeho známi ťňho na pálenkovú zábavu. Mišo milý sa vychvaľoval, koľko peňazí on doniesol. Jeho syn sa ohlási, že tú hromadu peňazí by ich kocúr neunesol na hrdle. Hneď to skúsiť chceli, a uviazali mešec kocúrovi na hrdlo, ktorý ale v tom okamžiku von vybehne otvorenými dverami — a len o dva dni sa navrátil bez peňazí. Teraz Dolnokubinskí žandári skúmajú, kde mohla tá márotnatná kočka za dva dni toľké peniaze utráviť.

Návrat. Zuzanna Horváth rod. Milie sa navrátila do lona cirkve katolíckej z vierovyznania kalviánskeho v mestečku Sirák rečenom.

Židia na silu chcú byť dľa ména maďari, ich špičky ale preto cesnakom razia. Klein si maďarizoval meno na Kiša, Braun na Barta, Fischer na Fenyóva, Kurtag na Kutiona, Klein na Kovácsa, Schlezinger na Szilasiho; slovom množí sa počet maďarov k miléniumovej pamiatke.

Divokí matrikári. »Alkotmány« uverejňuje svedkami podpísané svedectvá, že matrikár Jul. Pericht na Černom a Skalitom (trenčianska stolica) dopustil sa viacej nesprávností. To isté tvrdí sa aj o matrikárovi Belovi Máder vo Vajte (v stolnobelehradskej stolici).

Urobte ho bláznom alebo maloletým. Od dnes, keď dakto defrauduje, miesto žalára, pošlú ho do blázninca, alebo, ako stalo sa s mladým grófom Ladislavom B., predlžia mu maloletosť. Malý grófik vyzdvihol totiž na zmenku 10.000 zl., avšak, aby ho snáď osvobodili od platenia, žiadala rodina predĺženie jeho maloletosti. Teraz nemá kto platiť; veritelia oznámili grófika pre klam.

Besní psi a mačky pohrýzli deväť ľudí v Ni.edháze. Ponevadž viac besných psov túla sa mestom, ľudia neopovažia sa na ulicu, ani deti neposielajú do školy. Uhryznutých poslali do pasteuovského ústavu v Pešti.

Attentát na notára-matrikára. „Alk.“ sdeľuje, že do izby notára-matrikára v Stepanove (nitrianska stolica), Pavla Venturu, strelili. Guľka vpálila ponad hlavu notára do steny. Ventura dostal ešte v novembri anonymný list, v ktorom hrozilo sa mu smrťou, jestli opováži sa sobášiť. Ventura dňa 1. t. m. vykonal prvú civilno-sobášnu funkciu a anonymus vyplnil hrozbu. Attentátora dosiaľ ešte nevypátrali. Notár má len dvoch ľudí v podozrení, ale dôkazu nemá.

Upovedomenie. *L'udová strana* v Budapešti (VIII. József-körút 31/b. II. emelet) *krajinskú ústrednu pisárň* otvorila. Obecenstvo sa vyzýva, aby túto *pisárň* hneď upovedomilo o každom pohybe *ľudovej strany* sa týkajúcom. Redaktori ale ktorí držia s ľudovou stranou na to sa prosia, aby svoje noviny pod nápisom kancelárie posílali, za čo jakožto za vzájomnú službu z času na čas zprávy im bude posílať. Konečne *predsedov všetkých katolíckych kruhov, čitateľných spolkov alebo katolíckej spoločnosti* jakéhokoľvek to mena na prosí tá kancelária, aby jej sdělili meno a bydlu i toho patričného telesa, i vlastnej ich ctenej osoby. Odkiaľkoľvek a čokoľvek by neкто písal, *nikdy* nech nezabudne na čele svojho listu *meno volebného okresu a stolicu* pomenovať. Do ľudovej kancelárie sa môže i po slovensky písať.

Všetky listy sa majú adresovať na meno Veľk. pána Jána Molnár; vtedy istotne ich dostane kancelária.

V Budapešti 3-ho novembra 1895.

Kraj. ústred. kancelária „Ľudovej strany“

v Budapešti

(József-körút číslo 31/b. II. poschodie).

DOPIŠY.

Zo Žiliny do Budapešte.

Vysokostená Redakcia!

Čudné nám to bolo, že p. Šmialovszky chýrečný to mameluk z volebného okresu žilinsko-rajeckého 10-ho februára v snemovni rečnil, a to žiadal, aby dali kňazom viacej ovsu už po druhý raz, aby v Žiline bolo hlavné gymnasium a v Rajci, aby sa utvorila vyššia dievčenská škola. Odkiaľže táto zvláštná náklonnosť pána Šmialovszkeho ku svojim voličom? Vie on veľmi dobre, že navzdor toho, že popis voličov na rok 1896 tak previedli, že polovicu voličov zotrelí, jeho záležitosť v žilinsko-rajeckom okrese predsa zle stojí, a aj preto mu potrebné je, získať si priazeň kňazov tak tiež žilinských a rajeckých mešťanov. Neskoro je už pán Valerko, Vy ste si už našu priazeň celkom ztratil, my veľmi a veľmi dobre vieme, že páni ministri Váš komárový hlas nevylečia. Kdo pre seba uzkokolajnú železnicu vybehať nemohôl, ten veru nevybehá ani pre kňazov oves, ani pre Žilinu a Rajec školy. Keď ste našim verným zástupcom snemovne, nie to ste mal pre nás pýtať, o čo Vás nikdo neprosil, ale to ste mal pre nás pýtať, o čo sme Vás všetci žiadali. My žilinsko-rajeckí voličia, keď sme počuli, že roku 1894-ho uhorská vláda nie o umenšenie porcie, ale o umenšenie svätých sviatostí zamýšľa, dufajúc vo Vás, zaslali sme na Vás poníženú prosbu v ktorej s rukama zloženými pre Boha sme Vás prosili, aby ste nehlasoval za ten cibilný sobáš a ostatné novotiny. Prosbu túto podpísalo vyše dve tisíc statočných občanov, a pán Šmialovszky nedržal za hodné na našu poníženú prosbu ani len odpovedať! Kdo so svojimi voličiami takto zachádza, ten veru není hoden ich dôvery.

Pán ablegát, ak sa sijdete tu i tu s tými chudobnými občanmi z Liethavy, z Bitarovej, zo Svinnej, z Konskej Fačkova, Domaniže — (domaništ) Višnového z Rosiny Frivaldu, nože sa ich opýtajte, že o koľko majú viacej chleba od toho času, že sa aj cibilné sobášif môžu? Darmo nám teda z Budapešte odkazujete, že čo všeličo dobrého pre nás žiadate! Ak ste náš dobrý priateľ, prečo ste slovo nezdvihol, v snemovni v mene tých, ktorých z popisu voličov vytrelí, trebárs svoju porciu si zaplatili, prečo-že dovolil pán minister znivočiť voľbu tých stoličných výborníkov, ktorých sme si s tak veľkou väčšinou v Banovej a v Rajci 7. novembra minulého roku vyvolili, prečo ste nežiadal, aby ľud oslobodili od cibilného sobášu a od tých darobných behačiek, s jakými ten nový poriadok spojený je?

Na tieto otázky odpovedajte!!

Dokiaľ toto žiadať nebudete, na našu priazeň nerátajte, my o vás viacej ani počuť nechceme! Čo sa týka ale našich duchovných otcov, ej veru tiež darmo sa im fatinkujete, tí hotoví sú od hladu radšej umrieť, než z Vašeho milosrdenstva podatý kusok chleba prijať.

Nech žije ľudová strana, tá nás oslobodí od nášeho trápenia, súženia a bolásti!!!

Voličia okresu žilinsko-rajeckého.

Šáp dňa 29-ho januára 1896.

Prevelebný pán redaktor!

O jednom páde opovážujem sa Vás upovedomiť stou uctivou prosbou, by ste toto (zohladu zastávania svojého práva pre ľud slovenského jazyka) v Kresťanovi uverejníť ráčil.

Dnes bol u nás (Alšô-Šap) prvý tak rečený civilný sobáš, 29-ho totižto 6. m. štyri páry ustanovily sa na Hornom Šape pred krajinským matrikárom, a keď všetkým požiadavkám skrze zákon krajinský predpísaným zadosť učinily a pán matrikár už za manželov bol jich vyhlásil, konečne to žiadal, by túto jeho vieru i ony so svojim podpisom potvrdily a za pravých manželov sa držaly. Stránky ale toto učiniť nechcely a pánu matrikárovi to oznámily: ponevác ony tak sú presvedčené, že praví manželia len vtedy byť môžu, keď svoj manželský sľub pred svojim patričným duchovným si verejne vyjadria, preto túto svoju vieru a svoje presvedčenie (zatajiť) skrze svoj podpis zatajiť nechcejú. Čo včul nasleduje, to zneuctenie nábožného citu nevzdelaných ale pobožných ľudí, zretedelne dokazuje. Na čo ani zákon krajinský ani ministerské nariadenie stránky nenutia, ba tieto zretedelnými slovami povoľujú, žeby stránky pri zapisovaní civilného manželstva svoj podpis i zatajiť mohli (Viď 1894. XXX III. t. cz. 22§. 5-ty punct.) ba neni dávno sám p. minister vnútorných vecí vo svojom k županovi v Soprone poslanom rozsúdku, slová a úmysel horespomenutého zákona a ministeriálneho nariadenia tak vysvetľuje: jestli by stránky, pri zapisovaní civilného manželstva, s odvoláním sa na svoje presvedčenie náboženské, podpis svoj odoprely, toto matrikár bez všetkého škodlivého následku v matrike na patričnom mieste poznačil; a predsa oproti všetkému tomuto nariadeniu, matrikár horno-šápský (Felső-Šápi) stránky k tomu prinutil, že matriku civilného manželstva jako muž a žena proti svojmu náboženskému presvedčeniu podpísať museli, s tým sa im vyhrážajúc, že jestli jeho vôľu nevyplnia, nevidá im svedoctvo civilného párenia, bez ktorého žiaden kňaz ich sobášit nemôže. Spolu s tým ich k podpisu osmeľoval: že skrze toto židmi jich neučiní. To sa myslieť môže, že stránky obrazené vec túto tak nenechaly. Pred viac svedkami podpísaný oznam daly, (nyilatkozat) ktorý som ja patričnej vrchnosti s tou prosbou predložil: by pán matrikár horno-šápský k zachovávaní krajinských zákonov a ministeriálnych nariadení prinutený bol. Zostavám s hlbokou uctivosťou.

Jozef Krier farár.

—
Zo Závodia (pri Žiline).

Prevelebný pán Redaktor!

Čudná vec stala sa nedávno v našej dedinke. Trebárs lepšie viem zachádzať s pluhom, než s perom, predsa oznámim svetu, čo sa u nás prihodilo. U nás už aj drevo lieta. Lietajú notári, matrikári po chalupách, keď nás na voľbu shánajú sťa telce. Lietajú židia, keď sedliakom za pálené chalupy dajú predávať. Nuž neni divu, že so židmi aj drevo lieta u nás. Nedávno drevená ohlášková tabuľa preč uletela so steny pána nášeho rychtára na jeden most. Zaisťe závrat dostala, lebo s mosta do potoka spadla a nohy si dolámala. Náš pán rychtár sa skoro zbláznil od strachu a bolásti za cibulovou tabuľou. Ani žandári nemohli pomôcť utrúpenému rychtárkovi. Cibulová ta-

buľa ztratila sa, ani smrad. Naplašený rychtár vyhrážal sa svojim spoluobčanom, ako by bol aspoň slúžnym. I pri bánovskej voľbe do košiaru pána notára chcel nás nahnať, ako dákych sprostých baranov. Ale sme sa nedali kupovať po päť šestákov, bo sme my neni kadejakí ledajakí kohúti. Pán rychtárko náš musí mať čudnú hlavu, keď sa nám hrozil, že však ho za rychtára štát vyvolí, a potom že vraj nám vyspieva. Asnáď mu túto múdrosť pán cibulový matrikár pošeptal. U nás je len šesť alebo ôsem takých prašivých oviec, čo skáču za múdrym rychtárom, ako za baranom. Aj jeden boženík zapredal si vieru za liter vína. Za to ho potom žid aj pán cibulový matrikár uboskával. Od toho času smrdí cibulou. Teraz zas máme držať nové výborové voľby. Také chýry letia, že voľba bude u pána baróna v Bytčici; tam asnáď do kaštiela soženú a zavrú voličov, ako junce. Čertovská je to sloboda, keď nepotvrdili nám výborníkov od nás vyvolených. Jakéže potom máme právo a slobodu za tie naše ohromné a možno porcie. Nech čert vezne do pekla takú slobodu aj so všetkými cibulovými matrikármi.

Roľník.

—
Dlhépole, Trenčiansko.

(Dokončenie).

Vysokoctený prevelebný pane!

Kde stály kedysi Horniaky a kde stoja dnes? Pred rokmi skoro každý Slováč bol aký-taký gazdík, mal akú-takú roličku, chalúpku, držal si kravičku, dochoval si prasiatko, teliatko. Dnes? Dvaja abo traja židia oplývajú so všetkým, a slovač je žobrač, tre psotu, biedu, krivdu a trápenie; vzdychá pod jarmom, hynie v mizerii a chudobe; a bezočivý židisko, ktorý nedávno s pinklom a pišťelkou vandroval, dnes ale z kresťanskej krve, z kresťanskej páce, z kresťanských groší, z kresťanských možolov na boháča sa vyžral a vypásol, — bezočivý židisko z vymlzaného, hladného, nahého kresťana posmech robí, jeho city šliape, vieru tupí a náboženstvo uráža. Jako vo Velkom Maroši zlodeň žid chcel križ Spasiteľa z mestského domu vyhodit, ako v Stolnom Belehrade hnusný žid si dal z opovrhnu a posmechu v krčme potupne vyhrávať: „Kresťani nariekajte“, ako besný žid s oltára sostrelil Ježiša v jednom kalendári, tak i v Žiline židovskí pangarti metali do kríža farskej kalvárie kamením a tak i v našom Dlhopoli nestydatý žid hlboko urazil nábožných katolíkov s tým, že v nedeľu pod oktávou Vianoc muziku si v krčme postavil a krik, hluk, rev, hurt, spevy, tance kus po polnoci vydržoval.

No ale keď si to skrze recepciu v opovážlivosti prepiaty žid v najväčšie sviatky katolíctva dovolil, k tomu nemáme slova. Ale vážne slovo máme k tým hajsuliam a trasorítkam dlhopolským, ktoré pri pol tretej husli žida jako dáki blázni sa vrtily, potily, prach a smrad krčmy hltaly a narodenému Ježiškovi k vôli žida a nezbedných mládencov do srdiečka mečom bodly.

Statočný a svedomitý katolík si má pomysleť, keď ty židáku sebe ctíš a vážiš svoje sviatky a nedáš si s ošemetnosťou, krikom, hlukom a sprostým tudlikaním potupit tvoju veľikú noc, slávnosť pod zeleným alebo deň dlhý, keď z kapsy smeti, hriechy do potoka sypeš, tak i ja kresťanský katolík si tiež ctím a vážim cirkve sviatky. A keď ty predsa v tieto, k tomu tie najväčšie moje sviatky muziku si postavíš a mňa k

sebe vábiš, ty si vyskakuj trebárs ako cap i s tvojou polovičkou i s tvojou rôtou, ale ja katolík sa ti dnes do tvojej basy vyfákam a tvoju krčmu opovrhnem. Horlivý kresťan v podobných príležitostiach iba takto smýšľa.

Na hornom konci obce našej kšeftujúci vysoko-myseľný, nadutý žid nám o dušu radí, aby sme nepolitizovali, lež o školu sa starali; a spomína, že od hlavy ryba smrdí. Ponevác my jednoduchí, neučení ľudia pod politizovaním buďto panské figle a huncútstva, urážanie božských zákonov a kresťanského svedomia, násilie a zdieranie, pašovstvo a nátlak, surovosť a zbojstvo, buďto šibalské a lotrovské kúsky, ako úžerníctvo, nepravé miery a váhy, falšovanie vechslov a obligátorov, úrody vín v pivniciach bez hrozna, podpaľovanie skrže najatých trhanov, dôvoz nápojov na cudzie meno, ukrytie špiritusu pred financmi, rezanie skapatých teliat pre gôjov, ustavičné pravoty a žaloby s gôjmi a inše zločiny rozumieme, teda my katolícki Dlhopolci takto nikdá nepolitizujeme, ani politizovať nevieme. My len práva naše zákonodarcami nám dané a kráľom potvrdené použiť, prenasledované náboženstvo naše dľa možnosti brániť, blúzniny proti cirkvi metané odstrániť a svedomie naše hlboko urážajúce protináboženské zákony riadnou konštitucionálnou cestou premeniť chceme, žiadame a sa usilujeme. Hľa toto je tá naša dedinská, jednoduchá a jasná politika. Od tejto, keď aj všetci židovskí špehúni a udavači budú nás po kancelariach nepravne očierňovať, kým je duša v našom tele, nikdá neodstúpime, pre ktorú nikoho na svete sa nebojíme a o pravdivosti ktorej tak silno sme presvedčení, že ktorý katolík s touto našou politikou, politikou to ľudovej strany nesúhlasí, nenie katolík, nenie hoden, aby ho zem nosila.

Čo sa škôl našich týka, na dolnom konci dediny máme dve v dobrom poriadku. Že do hornej tretej školy sa nám navzdor dvojho v novinkách vypísaného, 300 zl. konkursu žiadon učiteľ nehlásil, a že dočasnú výpomoc upotrebujeme, za to veru nemôžeme. Avšak verejne vyznať musíme, že keby sme horného žida krčmu nenavštivovali, keby sme jeho regál, licenciu, porcie, učiteľov, sluhov, živnosť, šaty, koče, pohodlnosť neplatili, s roka na rok 3 tisíc zl. asi by nám v kapse zostalo. Za 10 rokov je to asi 30 tisíc zl. Za tieto grošiky aj peknú štokovú školu by sme mali, aj čestne platených učiteľov. A jaký školský palác by sme boli za tých 80 tisíc zl. zbudovali, ktoré Folkman žid z rúk našich do Budapešte vliekol? A jak nádherné náradie by si tá škola za tie zlatíky zaopatřila, ktoré hrbatý Abraham žid ešte i z pekla druhý raz od chudákov Dlhopolcov za kozy exekvoval! A kolké role by sa pre učiteľa tej školy za tých 5—6 tisíc zl. kúpily, ktoré volavý Šlesinger, zbojnícky žid od chudobných slúžiek, vdôv, neopatrných ženičiek a gazdov dlhopolských s raffineriou vycigánil a do Ameriky zutekal? A kolkým školníkom by sa môhly nielen knižky, písanky a tabuľky, lež i šaty, lieky, chôva za tie peniažky kúpiť, ktoré sme do vrecka Ščasných a Poplanúchov nemilobohu metali? Že teda tretia škola nenie v takom poriadku, ako by sme si sami priali, to jedine našej roky a roky sprostej hlave, nešanobe a židovským krčmám pripisovať musíme. Lež židáci zametajte pred sebou! Nám chudobným občanom nenie čud, že ťažko nám ide sriadenie školy. Vy máte bohatstvá, vy oplývate s billionmi, trillionmi a miliardami, a kdeže máte v celej uhorskej krajine jednu vyššiu školu? Ešte i ten ústav, kde si rabínov cvičíte,

vám uhorská vláda podporuje. Vyučíte sa v kresťanských školách za darmo, a potom za vďak kresťanstvo tupíte. Vyostríte si rozum v katolíckych gymnásiuoch, a potom z tým rozumom katolíctvo haníte a znevažujete. Styďte sa tedy boháči a nepchajte nosy do vecí úbohých kresťanov ktorých groše vy opatrujete!

Že od hlavy ryba smrdí, to je čiročistá pravda. Židia sú všade v predku a za hlavy sa považujú. Žid je riaditeľ obce. U žida sa pečú a varia dedinské záležitosti. U žida sa kandiduje a volí rychtár. U žida sa pretriasajú kázne a šíje sa proti kňazom. U žida sa rozsievajú talmudské nauky. Žid kuje s rychtárom a notárom, a rychtár a notár so židom. Žid telegrafuje slúžnovcom o svojej kotrbe poystalé buričstvá, a slúžnovci židovi ruky stiskajú. Židia sú hlavy v kupectvách a priemysloch. Židovský duch panuje v úradoch a radách. Židovský vplyv nám donáša protináboženské búrky, hromy a víchrice. Židovská zlosť špiní krásu a pravdu Spasiteľa nášho a Messiaša, Ježiša Krista. Nečud teda, že — ako sa bol gróf Zichy-Pallavicini v dome veľmožov vyslovil — celé Uhorsko od Karpátov až po Adriu strašne smrdí. Smrdí nielen handrami, kožkami a páleným, nielen česnakom, cibulou, husím tukom a prašinou; lež takou hnusobou, zkaženostou a záhubou, takým škaredníctvom, špinou a nemravom, že div divúci, keď to nos kresťanský k takému smradu nezvyklý vydržať môže. Ponevác teda skusenosť nás učí, že židia všade sú na vrchu, vo všetkom sú hlavou, pravdu mal žid, keď hovoril, že od hlavy ryba smrdí.

Naším židom idú od jedu a hnevu oči vyskočiť, že odkedy Kresťana čítame, poriadnejší a vážnejší Dlhopolci im vyhybujú. Nuž ale čo ich to má zlobiť? Veď nie sme ich otrokmi, aby sme museli k nim chodiť a ich podporovať. Každý sa ťahá ku svojemu. Kresťan ku kresťanovi, židák ku židákovi. A kto s kým častejší potyk má, kto s kým husto obcuje, ten si i jeho smýšľanie, a kúsky privlastní. Kto sa drží kresťana, dokazuje, že si váži podľa Krista rodinu. Kto opovrhne kresťana, brata svojho a žida sa chytí, ten verejne o sebe vydáva svedectvo, že po židovsky smýšľa a jedná, že je pokrsteným židom. Máme kresťanský hostinec, kde čisté, nepofalšované nápoje možno dostať. Prečo by sme mali teda, keď dačo potrebujeme, židovského príbytku prach prekročiť? Máme 2 kresťanské miešaného tovaru sklepy. Príkaz Boží a svedomie nás núti, aby sme tie napomáhali. Máme 3 kresťanské jatky. Z týchto máme mäso brať, a nie z dákej orý-panej, zašpinenej diery, kde žid mäsisko s tekutinou nosa polieva. Kresťania nech kupujú od kresťanov, a židia nech predávajú židom. Toto má byť všeobecné pravidlo, všeobecné heslo. Držme spolu ako múry hradné a nedajme sa tým dojiť, ktorí nikdá neboli nám priateľmi, nikdá s nami necítili, ktorí všetko u nás nenávidia, len mzdu našu a haliere ťažko vyrobené milujú. Žid ku židovi, kresťan ku kresťanovi! Keby sa tohoto hesla každý kresťan svedomito držal, presťaly by suché dni a veľiký pôst.

No ale už som ďaleko zablúdil v kreslení židovskoliberalných pomerov židovskoliberalného života Horníakov.

Sláva strane ľudovej! Sláva kresťanskej vlasti!
Smrť smradľavému, diabolskému liberalismusu!

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

J. H.

 HOSPODÁRSTVO.

Chôva oviec v zime.

Každú premenu ostrú veľmi pocíti nielen človek, lež aj zviera. Tak jako my, keby po tuhej zime, hneď horúce leto, abo naopak nastalo; abo keby sme po mäsitej chove zrátu na zelininy museli pristať, možno, že i zdravím by sme to zaplatili: podobne i zvierence, t. j. teraz ovce nech sú v spomienke, po letnej paši nesmia zrátu na samú suchú krmu byť utisknuté, premena krmy vesmie byť tak ostrá, veľmi rozdielna. A preto, keď už vychádzame z paše, majú byť už ovce aspoň z čiastky aj na suchú krmu navyknuté.

Ovca väčším dielom obľubuje suchú trávovú krmu; dobré seno abo otava jej až tak sliny ťahá z pod jazyka, podobne jatelina a ľadník tiež sa znamenito priatelia so žalúdkom tohoto vlneného stvora. Kyslé plesnivé seno je ovcí odpornejšie! Slama je pre ňu najlepšia zo strôv a z prosa. Zemiaky, ač švábky surovo a v posekanom ztave nech sa jej poskytujú; lenže v tomto páde vopred sa musia ovce napojiť, lebo po zemiakoch, keby sa pred krmením nenapojily, veľmi žižnia tak jako ne- neprirovnávajúc, človek po heringovi (solencovi).

Bruchatým a dojným ovcám škodia kar- tofle. Curguňa a repa je tiež maškrtou pre toto pokorné zviera; to nenie pravda, čo mnohí chybnosť si mysleli predtým, že by burgyňa zlý účinok mala na vlnu ovcí. Pravdaže samú ju nesmieme dávať, lebo je to aj pridrahá krma, ale aj škodlivá, keď ju s iným nesmiešame; tak jako i my tučné mäso tiež miešame s chlebom; miesto chleba pri burgyni môže zastupovať slama porezaná (sečka).

Zrno sa nevyplatí ovcám dávať, baraj by sa mu ony veľmi chutno usmievaly. Predsa ale koľko-toľko doprajme z neho dojkám. Ovos netreba polámať. Jačmeň, hrach raž ale pre ich tvrdosť len v rozdrúžganom, abo rozmo- čenom stave podávajme,

Struková krma spôsobí pri ovcách pot, ktorý sa veľmi vhrize do vlny a ju ukrutne pošpatí; matkám ale odoberie mlieko a jahnence spravi neokrúchanými.

Soľ treba riadne dávať. Žiadne zviera jej nepotrebuje na toľko, jako ovca.

Že ovčinec už i k vôli vlny častejšie sa má vykydať a čerstvou slamou aspoň každý

druhý deň posypať, to ani spomínať nemusím. Aj oviec sa týče porekadlo: čistota je polovic života.
Kocúričan.

Výtah zo stanov gazdovského potravného a úverkového Spolku v Lužne.

1. §. Cieľ Spolku je hmotný dobrobyt údov napomáhať skrze lacné zaopatrenie ku gazdovstvu a domácnosti potrebných článkov, skrze vyprostriedkovanie odpredaju domácich výrobkov a skrze pozdvihnutie šanovlivosti gazdovským potrebám cestou pôžičky odpomôcť.

5. §. Údom Spolku môže byť každý kresťanský občan, ktorý vôľu svoju do Spolku vstúpiť pri zaplatení dočasne ustá- lených 50 kr. čo vstupného sriadujúceho shromaždenia, alebo po sriadení pri jednom členovi z výboru oznámil a skrze predsední- ctvo za úda prijatý bol. Verejnou nestálostou, nesvedomitoušou znační, ďalej ktorí prostredne alebo bezprostredne pri úžerných manipulaciách účasť berú, nemôžu byť údovia spolku.

6. §. Údom spolku prestane byť, nedotknute pod 7 a 8 §. obsažené a isté osobné povinnosti, keď a) úd spolku zomre, b) dobrovoľne vystúpi, c) keď sa vytvorí.

7. §. Ohľadom všetkých zo základných pravidiel pochád- zajúcích a s členovstvom spojených povinností pod 6. §. a, b, c podotknutých, po vystúpení alebo vytvorení zo spolku zotrva- ťích sú kupecké zákony 236. a 254. §. smerodajné.

8. §. Ktorýkoľvek úd len koncom obchodného roku vy- stúpiť môže, keď tento svoj úmysel správe spolku troma mesiacmi predbežne oznámi.

9. §. Ktorýkoľvek úd môže sa zo spolku vytvoríť, keď by ohľadom vyplatenia podpísaných účasťín behom troch mesiacov pri všetkom upozornení v reštancii ostal, alebo pri zplatení ob- držanej pôžičky lenivosť a nedbanlivosť preukázal; jestli by proti záujmom spolku jednal; jestli by na neho nejaké klamstvo a podlosť dokázané byly. Pre tieto príčiny vytvorený úd utratí polovicu všetkých svojích účasťín ku dobrému rezervného fondu spolku; druhá polovica, jako tiež dľa stanov patriaca dividenda sa mu po uplynutí zákonnitého času vyplatí.

10. §. Povinnosti údov sú: a) Skrze zaznačenie sa do hlavnej knihy aspoň na jednu akciu sa zaviazat a dľa 12. §. i akurátne zaplatiť. b) Všetku ťarchu na seba prijat, ktorá buďto z hlavných pravidiel alebo z ustanovenia válného shromaždenia pochádza.

11. §. Práva údov: Každý úd má právo vo vyhodách spolku účasť brať zvláštne: a) za lacnú cenu požiadavať potravné a gazdovské články skrze správu spolku zaopatrené. b) Údovia majú právo na pôžičku z kassy spolku dľa ustanovenia hlavných pravidiel. c) Dľa svojích akcií na pripadajúcu dividendu čistého osohu, d) majú právo porady a právo voliť a voleným byť na spolkovom válnom shromaždení.

12. §. Skrze údov platí sa majúca jedna akcia je na 10 zl. určená. — Za príplatky v reštancii závisnuté sa každý mesiac vedľa akcií skrze správu určený interes platí. Každý po- čatý mesiac sa za celý ráta.

13. §. Akcie (úcastiny) sú na to, aby sa mohly potravné články zariadiť a úverná základina (Špárkassa) založiť.

15. §. Vypredávanie tovaru sa všeobecne len za hotový peniaz deje, na borg len pri ručiteľstve úplnej istoty.

16. §. Ztraty spolku sa vždy najsamprv z čistého osohu dotýčného roku, v druhom páde z rezervného fondu zaokrývajú.

18. §. Úcastiny tvoria majetok patričného úda, ale nemôžu sa založiť. Prepísanie alebo povolenie týchto úcastín druhým sa len pri udobrení správy môže stať. Ohľadom príslušnosti všet- kých údov spolku strániva inej tretej osoby sú kupecké zákony

239. §. smerodajné. Sám spolok svoje požiadavky oproti údom môže si ziahnuť z jakýchkoľvek príslušností alebo z pôvodných akcií jejích.

19. §. Z úverného spolku údovia obsiahnuť môžu pôžičku a síce: a) na základe osobného kreditu na jednoduchý obligátor do $\frac{1}{4}$ čiastky svojich zaplatených účastín; b) na základe osobného kreditu na obligátor s kaventom úplnej istoty do 10 ráz svojich zaplatených účastín; c) na intabuláciu do dvoch tretín ceny majetku.

20. §. Požičky pod 19. §. a) b) sa len na jeden rok dávajú. O predĺžení pôžičiek správa určí.

21. §. Jestli-by v pomeroch dlžníka také pomery povstaly, pre ktoré by záujmy spolku škodu utrpieť mohli, vtedy správa má právo pôžičku kedykoľvek jedným mesiacom vopred vypovedať.

22. §. Percenty od pôžičky a vkladov správa ujednotajní z času na čas — ale pre cent od pôžičiek — prirátajúc sem už jakýkoľvek príplatok atď. viacej ako $1\frac{1}{2}\%$ -om nesmie prevyšovať interes od vkladov.

23. §. Pri pojednávaní žiadanej pôžičky pri spolku udane, správa spolku má do povahy brať mravné pomery, pracovitosť, sprisporivosť prosiaceho. Interes od pôžičiek a príplatky sa vopred platia.

24. §. Úradníctvo spolku pozostáva z válného shromaždenia, z riaditeľstva, z dozorného výboru a manipulanta kassy.

25. §. Válne shromaždenie pozostáva z údov spolku. Riadne válne shromaždenie sa každý rok po ukončení ročných počtách najneskoršie v apríli vydržiava, ku ktorému údov riaditeľstvo povoláva. Válne shromaždenie môže sa aj inokedy svolaf a síce: 1. skrze riaditeľstvo a) kedykoľvek to záujmy spolku žiadajú, b) kedykoľvek to jedna štvrtina údov žiada; 2. skrze dozorný výbor v pádoch kupeckými zákonami ustálených.

26. §. Údovia ku valnému shromaždeniu sa aspoň 6 dňami vopred povolávajú pri označení predmetu sídenia. Predseda valného shromaždenia je predseda správy spolku.

27. §. Válne shromaždenie môže uzavretia vyniesť, keď okrem riaditeľstva aspoň 10 údov sa ustanoví. Uzavretia sa väčšinou hlasov deje. V páde rovných hlasov predseda rozhodne. Jestli valné shromaždenie je uzavretia neschopné, vtedy predseda po 14 dňoch od tohoto dňa rátajúc, povinný je nové válne shromaždenie svolaf, ktoré bez ohľadu na počet prítomných uzavretia vyniesť môže.

28. §. Na valnom shromaždení majú údovia bez ohľadu na počet účastín každý jedno a jedno vótum. Hlasovanie sa môže stať osobne alebo cestou poverenia druhého úda, dotýčne pri máloletých skrze valnému shromaždeniu zákonite udaného zástupníka. Len že každý jednotlivý úd len jedno poverenie prijať môže. Hlasovanie sa deje verejne.

29. §. K účinnosti valného shromaždenia patrí: a) vyvolenie riaditeľstva a dozorného výboru; b) preskúmanie záverečných počtov, jako tiež udobrenie manipulácie riaditeľstva a dozorného výboru alebo vyzdvihnutie týchto; c) podelenie čistého osohu dľa predostretia riaditeľstva; d) premenenie stanov, k čomu $\frac{1}{3}$ údov je potrebná; e) rozídenie spolku.

31. §. Válne shromaždenia riaditeľstvo alebo dozorný výbor svoláva, tohože jeden úd ho aj zaháji. Predseda, písára a dvoch povereníkov si valné shromaždenie samo k tomu cieľu si volí.

32. §. Riaditeľstvo z vyvolených pozostáva skrze valné shromaždenie: predsedu, kassira a z piatich údov.

33. §. Riaditeľstvo ukončuje tie veci, ktoré valnému shromaždeniu nepatria, menovite: a) ku koncu každého roku váhu (koľký príjem, koľký výdavok) učiní, b) majetok spolkový v tej cene sa ráta, ktorá koncom obchodného roku veciam a tovaru zodpovedá; c) pochybné požiadavky sa dľa ich pravdepodobnej ceny berú, ktoré nemožno sinkassovať sa zrátajú; d) takúto zákonite sostavenú váhu pred vydržiavaním valného shromaždenia 8 dní v miestnosti spolku vystaví, aby si ho jednotliví údovia spolku prezrieť mohli.

34. §. Riaditeľstvo sa jeden ráz za 14 dní síde. Hlasovania schopné je riaditeľstvo, keď sú jeho štyria údovia prítomní. O svojom zasadnutí protokoll vedie, ktorý prítomní podpíšu.

36. §. Dozorný výbor pozostáva z troch skrze valné shromaždenie vyvolených údov, ktorých povinnosťou je a) vedenie záležitostí spolku dozerať, o majetku spolku sa presvedčiť, všeobecne na to dohliadať, aby knihy spolku a kassa v poriadku byly; b) ročité počty a váhu poprezeraf a o výsledku každý rok svoju mienku valnému shromaždeniu predostrieť.

37. §. Kassir je povinnový svoju prácu pod farchou vlastnej osobnej zodpovednosti dľa nariadenia správy spolku svedomite plniť.

38. §. Riaditeľstvo a dozorný výbor plácu nedostávajúc, len kassir dostane nejakú plácu, ktorá sa mu na konci roku skrz valné shromaždenie odhlasuje.

39. §. Čistý osoch spolku ten ročítý dôchodok, ktorý po odtiahnutí všetkých výdavkov a útrat pozostane. Pozostalý čistý osoh sa nasledovne rozdelí: 30% na rezervfond, 70% sa údom vyplafí dľa ich vyplatených akcií.

Čistý osoch na akcie pripadajúci sa 14 dňami po valnom shromaždení patričným vyplafí.

40. §. Rezervfond je na to, aby sa kredit spolku utvrdil a ľavnejším stal pre údov. Rezervfond sa tvorí a zväčšuje skrze údov platené vstúpno (50 kr), skrze čiastku stanovami určenú z čistého ročitého osohu (30%); skrze nevyzdvihnuté a zastarelé oždiadavky oproti spolku a iné dôchodky.

ODKAZY REDAKCIE.

Naším čitateľom a vôbec všetkým katolíkom čo najvrúcnejšie odporúčame Spolok „*Svätého Adalberta*“ (Vojtecha) v Trnave, aby ho napomáhali, lebo to je jediný spolok, ktorý sa stará o duchovný pokrok slovenského katolíckeho ľudu v Uhrách, vydávajúc dobré knihy pre katolícky ľud. Včulajším Jeho predsedom je dôstojný a veľkom. Pán Šimon Klempa kanoník v Trnave.

Kto chce noviny ľudovej strany v uhorskej reči čítať, tomu odporúčame noviny „*ALKOTMÁNY*“ čo najlepšie a najlacnejšie, lebo vychádzajú každý deň a na celý rok stoja len 10 zl. V Budapešti Barošš ulica číslo 59.

Piešťany. J. S. Čo vám už černdlo vyschlo.

Brezová. T. Buďte len verný k vášmu sľubu; z toho kraja i tak nám málo dopisujú. Krátkosť a obyčajnosť v slovách nech je heslom každého dopisovateľa.

Nové-Mesto. K. H. Keď vy sami sa neopováziate opisovať a do novin zasielať tamajšie udalosti, poproste daktorého z vašich duchovných otcov v tej veci; dľa mojej vedomosti jeden z nich aj pravopisu sa rozumie. Ináče váš ablegát tak reční na snemovni, jako ryba vo vode.

Viacerým sdeľujeme, že články o jasenných voľbách pojednávajúce nám zaslané, ktoré ale pre nedostatok miesta sme uverejníť

nemohli, sme na bok odložili, lebo je už prineskoro a i zaujímavosti už teraz nemajú. Keby každý krátko dopisoval, vtedy by sme si lepšie vedeli s dopismi rady dyť. Dopisy prosíme i na budúcnosť.

Kremnica. S. K. Keby každý tak apoštolsky rozširoval Kresťana, jako vy, dobre by si stála ľudová strana u Slovákov.

Prašník. L. L. Len i na ďalej nás zastávajú proti nepravému a prepiatému pomlúvaníu. Priateľstvo evanjelikov sa usilujeme všemožne si získať.

Frašťanovi odkazujú daktori, či by nevedel ešte dačo na papier hodiť, a liberálcov dráždiť.

Ostryhom. F. Q. Častejšie by ste nás mohol navštíviť článkami.

Mező-Keszi. K. V. Článok váš hospodársky uverejníme, z nehože vysvitá, že viete dobre po papieri perom behať. Len častejšie!

Košice. Z. H. Vlastnými očima ste sa mohol už dosavád presvedčiť, že uverejňujeme aj od evanjelikov dopisy a články; však aj čelo našich noviniek neznie: »Katólik« lež »Kresťan.«

Figliar. Dobre vieme, že v doline od Vrbového až po Cerové sa fahajúcej slabo sa číta »Kresťan.«

Šidlo. Nemáte sa čoho báť. Kofkokráf nás už strašili!?

Garam-Ujfalú. T. P. Ponevác sme v tej veci z Ribníka dostali dopis, preto tento uverejníme, váš nie.

V. Bittča. F. D. Na váš list len hl. spolupracovník týchto noviniek bude vedieť odpovedať; ktorý teraz pre chorlivosť je vzdialený na dakoľko dní.

Jablonovský. Piesne ľudovej sú tam k dostaniu, kde katekismus ľudovej strany.

Philadelphia Pa. Na rok 4 zl.

Biskupic. J. F. vyplateno len do 1-ho marca, J. J. do 1-ho oktobra 1895.

Lozorno. D. M. vyplateno do 1-ho novembra 1895.

Dopisovateľov našich prosíme na to, aby dopisy svoje len na krátko, ale jadro skladali, lebo ináč preveliké množstvo ani ich prečítať tým menej uverejniť nemôžeme, naše noviny len raz za týžden vychádzajú, tedy niet tolko miesta, aby sme ich priniesť mohli.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovanie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý pošťový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošťe, alebo v liste ho udať u pošťovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten ošoh, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyselne.

Knižná polica.

Katólickemu ľudu odporúčame nasledovné knihy:

Pod nápisom „Z vesny života“ básne vydala L'udmila Podjavorinská; cena je neviaz. Výtisku 70 kr.. viazaného ale 1 zl. V Ružomberku tlačou a nákladom Karla Salvu.

„Katólicke noviny“ vydáva Mártn Kollár v Nádaši; vychádzajú mesačne dvakrát; cena: 2 zl. na rok.

„Dom Svätý“ čili „Život Tobiášov.“

K dostaniu u Fr. Richarda Oswald v Lenge. Posledná posta: Bela bánya.

„Dom a Škola.“ Dobrá kresťanská výchova musí byť všetkých nás prvou starosťou. Preto aj prostriedkov k dobrej výchove musíme hľadať. Jedným z takých prostriedkov je dobrý vychovateľský časopis. Jediný náš vychovateľský mesačník „Dom a Škola“ prináša zvlášte v poslednej dobe články rozmanité a výborné, preto ju všetkým pp. farárom, pp. učiteľom aj rodinám odporúčame. Zvedeli sme, že najme katolícke učiteľstvo časopis ten málo odoberá; pokiaľ „Dom a Škola“ je vedená duchom kresťanským — a to zaiste je — a pokiaľ neobráža našu cirkev katolíckú — a to dosiaľ neurobila — potiaľ nenie príčina, aby ju katolícke učiteľstvo neodoberalo. Nesmieme dopustiť, aby sa z dačoho mohlo zatvárať, že katolícky učiteľ je menej vzdelaný a pre školu menej zaujatý. „Dom a Škola“ stojí roč. 2 zl. 50 kr., za pol roku 1 zl. 25 kr. a možno ju objednať s adresou: „Dom a Škola“ v Ružomberku, lipťovská stolica.

„Kto má pravdu,“ sošit.

Ako založíme „gazdovsko-potravný a úverný spolok?“ Sostavil Andrej Hlinka, farár sliacanský, predseda trojsliacanského gazdovsko-potravného a úverného spolku.

Pútnik Sv. Vojtešský. a jeho „Kalendár“ je k dostaniu v Spolku Sv. Vojtecha v Trnave.

„Kráľovná Sv. Ruženca.“ Mesačné sošity, vychádzajú 1-ho v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov), Spisuje Štefan Pironcsák farár v Trstenej v oravskej stolici, u ktorého sa možno predplatiť.

Znovu vydáva: Fr. Richard Oswald správca fary na Teplej (Lenge o. p. Bélebánya). U toho istého vydavateľa je k dostaniu: Ružencová knižočka. Albána Stolcza myšlienky o žoltári. Cena jedného výtisku 15 kr.

Obchodné zprávy.

1. Zboží: Pšenica 6.90—7.35 zl. Raž 6.40—6.45 zl. Jačmeň na krm 4.90—5.10 zl. do pálenic 5.40—6.20 zl. na várku 6.40—7.80. Oves: 6.00—6.40. Kukurica: 0.00—0.00. Proso: 5.35—5.70. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 8.75—09.50 Kopné semeno: 9.00—9.25.

3. Strova: Veľká biela fizuľa 8.00—8.50: tmavá 8.75—9.50 okruhlá: 8.00—8.50., tarkavá 6.00—6.25. Šošovica 8.00—12. Hrach 8.50—9.50. Čistá 12.80—13.00 zl.

4. Kupecké zelinové plody: Mak 18—20. Burgyňa 2.00—2.20. Cibufa 5.00—7.10. Cesnak: 19—25 zl. Petrželem: 5.00—9.00. Paprika 135—140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.20—3.10. Slama. Na postielanie: 1.30—1.50. Žup 1.60—1.75.

6. Siatie: Červená datelina 28—38. Lucerna 28—35 zl. Jarní ladník 5.50—6.00 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 51 hospodárskych volov; 136 dojných kráv. Následovné boly ceny. Vyborná pára volov do jára do 000—000 zl. Dojné kravy: za jeden kus 85—135 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 3065 kusov oviec

Ceny: 13—15.00 zl. za páru, a 15—17 kr. za živý kilo. Svinový trh: za kilogram 47—48. V salašoch 4130 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26—20 zl. Vosk 164—165. Vajca 30—35. Loj. Maslo I. 80—160 zl. II. 60—110 mc. Slanina 45—48.00., udená 56—57.00 zl.

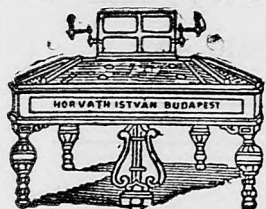
9. Remeň funtový 152—185, tercy 145—150.

10. Kraviny vrázkované 170—175.

11. Pytlíky 255—260.

12. Tefaciny najl. víksovky 420—440, stredné 340—348 ťažené a vrázkované 355—365, blysk. remeň najlepši 165—175 prsné listy 165—170.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

O cimbale, husliach, fujare, citare, intone, arstone, harmonike a o všeliakých mechanických hudobných dielach, o klavíre atď. zvučných nástrojoch a ich potrebnostiach pošlem cenník. — V mojom vydavateľstve vyšly: Cimbalová škola, písal: I. Kullifay arcikniežatska učiteľka muziky. Obsahuje 94 piesne a mnohé nauky, cena 3 zl. 50 kr. Časopis pre hrajúcich na cimbale, rediguje Árpád Késmárky. Predplatná cena na jeden rok 4 zl. 80 kr. Vychádza za 14 dní raz so 4—6 kusmi. — Maďarská fujarová škola. Cena 1 zl. — Napravujú sa všeliaké zvučné nástroje.

STEFAN HORVÁTH,

dvorný dovážateľ Jeho cis. a kr. Vysosti arcikniežata Jozefa. Budapešť, Erzsébet-körut 2. a Kerepešská-cesta č. 46.

**Papier
makulatúrový**

je k dostaniu vo vydavni našej;
metrický cent stojí 6 zl. 50 kr.

Od 20 rokov známe a chýrne KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v **Malackách** (prešporská stol.)
sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, bolesti hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavná, že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s **15 pilulkami 21 kr.**, balíček obsa-

Známka ochrany.

hujúci **6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr.** Keď sa k cene piluliek priloží **20 kr.** a peňažita hotovosť keď pošle sa poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z poďakovani.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suché lamanie a krč v údoch, následkom užívania vašich výborných pilulí, sa tak vyliečila, že sa nevie prenadiť kde sa tie hrozné bolesti z jej teľa podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbené okolo nás, že ich hladajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého februára 1895. *Ludmila Skultety.*

Veľkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich vytečných karpatských piluliek a síce jeden balíček. Vrelé vďaky Im, lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré môj život predlžujú, nech Ich Boh z neba požehná a dá Im stále zdravie by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k nim sa utikajúcim.

Nyitra-Ujlak dňa 25-tého októbra 1895. *Stefan Vavrike.*

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Friedrich v Malackách! S úctou Vás upovedujeme, že naša milá matka, žena to Pavla Antala 14-ho toho mesiaca umrela v 80 roku svojho veku. Naposledí naložila nám, svojim deťom, aby sme Vám uprimnú vďaku vyslovili za tie pilulky mnoho rokov poslané. S týmto Vás prosíme, že i my tie isté pilulky donášať si žiadame, a prosíme Vás, aby ste nám 8 balíkov a 6 škatúl poštovou dobierkou poslali.

Tót-Komlós, 23-ho decembra 1894. *Susanna Antal.*

Blahorodný Pane! Ráče mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobôľu čo výborný liek dokázaly a dokazujú. V Slovenskom-Aradači dňa 7-ho januára 1895.

S úctou *Jozef Kolenyi* učiteľ.

TLAČIAREŇ „SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená. katolícka tlačiareň hojne opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písmenami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlače týka, od najjednoduchšej až do najkrasnejšej prijíma, a zato aj ručí.

Zvláštnu vyzývajú pozornosť preveleb kňazstva a obecných predstavenstiev na

úradné výtisky,

ktore rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie rozposiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE
LEN VYDAVATEL'STVO

„KREŠTANA“

PRIJÍMA.

== BUDAPEST, ==

Prater-ulica číslo 44.

Za oznamy sa musí hneď platiť.

Velebným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávať na sklade sú a hneď sa môžu poslať: *Testimonium Confirmationis* 100 kusov 50 kr.

Výťah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížočiek so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr.

Okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijíma jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné odtisky a odposiela ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme velebných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarňi alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1895. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.